

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Dolenjci!

Kakor so „Dolenjske Novice“ že opetovano poročale, vršil se bo shod katoliškega političnega društva v Novem mestu v nedeljo 6. avgusta popoldne, začetek nekako po 3. uri. Zborovalo se bo na ravnici pred nekdanjo vojašnico.

Preteklo bo kmalu leto dni, odkar se je v središču slovenske zemlje, v beli Ljubljani, tako svečano vršil I. slovenski katoliški shod, h kateremu se je zbralo na stotine vrlih slovenskih sinov s Kranjske in Štajerske, z Gorotana in Primorja. Zaradi težavne, dolgotrajne poti so bili Dolenjci na tem shodu primeroma preslabo zastopani; zato je dolenjska stran zadnje leto v versko narodnem oziru nekako zaostala za ožjimi svojimi rojaki na Kranjskem. Ni namreč tolikega oduševljenja za svetinje narodne, kakoršno se kaže pri vsaki priložnosti n. pr. na Gorenjskem, kjer je ljudstvo po mnogih shodih mnogo bolj probujeno.

Da se ta nedostatek nekoliko popravi, vršil se bo omenjeni shod v Novem mestu. Kakor se

je lani slovesno vršil I. slovenski katoliški shod v metropoli cele Slovenije, tako se bo vršil — seveda v manjšem okviru — sedaj, nekako v obletnici shod katoliškega političnega društva v metropoli dolenjski

Bilo bi odveč, ako bi dokazovali, da je tak shod na Dolenjskem koristen in potreben. S koliko silo in kako blagodejno vpliva tako zborovanje na narod, priča dovolj preteklo leto po katoliškem shodu, ko se je začelo na Slovenskem vse drugo življenje, rekel bi: nova doba; kažejo tudi posamni shodi, katere je isto katoliško politično društvo tekom leta priredilo na raznih krajih po deželi. Kdorkoli se je udeležil takega shoda, vsakdo ga je hvalil in bil vesel, da se ga je udeležil. Tukaj vidi in sliši priprost oratar, da so učeni in visoki gospodje, ki dobro poznajo vse njegove nadloge, kateri imajo srce zanj in mu skušajo pomagati iz teh stisk; tu vidi ubogi trpin, kje in kdo so njegovi pravi prijatelji, in zavest, da ni osamljen, ga bodri in tolaži.

Govorilo se bo o gospodarskih, socialnih in

PODLISTEK.

Kako so neki „žnidarji“ rogatca klicali.

Spisal Ojnarf Cenederg.

(Dalje in konec.)

Ko je Jaka to svojim prijateljem pripovedoval, sta ga slišala berač in neki dosluženi vojak po imenu Kovačev Jože, ki sta sedela v drugim koncu Primožove hiše, ker Jaka je bil glasan; pohlep po denarju mu je vzel vsako drugo misel.

„No, jaz jim bom vže pokazal“, reče sam pri sebi poluglasno Kovačev Jože, kajti bili so mu jako gorki, „da ne bodo nikdar več na kaj tacega mislili ti babjeverci“.

„Kaj si rekel, da so babjeverci?“ ga praša berač „kaj!“

„E, nič družega, kakor, da je to vino dobra kapljica“, reče opravičevaje se, „škoda, da ne morem dalje tukaj ostati“, to rekši vstane in hoče oditi.

„Kam pa se vam danes tako mudi? saj še

ni devet ura, ostanite vendar še nekoliko časa tukaj!“ prigovarja mu gostilničar.

„Ne morem, imam poseben opravke danes, pa saj se bomo še videli“, reče odhajaje.

Berač se ozre po sobi, videti pa, da ni nikogar več, razun gostilničarja, ki je sedel tam v nekem kotu in pregledoval svoje račune, vstane in spiže, kar je še pustil njegov prejšnji tovariš ter tudi krevlja iz sobe v sosedovo šupo spat.

* * *

„Ravno prav, kot navlašč, da je danes tako temna noč, kakor v rogu, kajti ko bi mesec svetil, bi potem hudič ne prišel“, mislijo „žnidarji“ pogovarjaje se med seboj ko so se bili vže z vsem potrebnim preskrbeli, kar jim je berač naročil in korakajo veselo v gozd, zidaje si zlate gradove.

„Ako dosežemo svoj namen, bodeš imel ti Jaka največ, ker si nam to svetoval in da bodeš tudi vse storil, kar je potrebno“.

„Bom že, bom že! če si drugi ne upate, kaj mislite, da me je kaj strah?“ trdi Jaka, dasi-

narodnih razmerah, kako bi se izvedla katoliška narodna organizacija. Vse te tvarine zanimajo gotovo vsakega mislečega in vsaj nekoliko probujenega človeka. Imena gospodov govornikov sama, katera so „Dol. Novice“ že navedle, so nam dovolj porok, da bo izbrana snov vsestransko korenito in zanimivo se razpravljala.

Pridite torej, Dolenjci, k temu shodu v kar največjem številu! Ne zaostanite za vrlimi Gorenjci, ki se vedno radi in navdušeno shajajo k takim shodom, kjerkoli se prirede. Shod je prirejen le za vas, v vašo korist, da tem ložje spoznate, kje in kako vam je iskati pomoči, da se dvignete iz res tužnega svojega položaja! Ne zamudite torej te lepe priložnosti, ki se vam ponuja, in покаžite soglasno, da umevate nalogo in pravice, katere imate kot udje človeške družbe, pokazite, da ste vrlih dedov vrli potomci, pravi slovenski poštenjaki stare korenine!

Novomesto, ki je že opetovano v raznih priložnostih pokazalo odločno svoje narodno lice, pokazalo bo — o tem ne dvomimo —, da mu je še vedno kot vodilo staro slovensko geslo: „Vse za vero, dom, cesarja!“ da prebiva v njem pristno slovensko meščanstvo, ki se ne sramuje svojega katoliškega prepričanja, temveč odločno in določno priznava ista načela, za katera je gôrel in se boril ves čas slovenski rod — načela katoliško-narodna.

Na svidenje, Dolenjci, 6. avgusta v Novem mestu!

ravno so mu vže mravljinci lezli po hrbtu, tembolj ko so se bližali določenemu kraju.

Ko so dospeli v gozdu na določeni kraj, vržejo blagoslovljene šibice, prihranjene od bele nedelje, na tla in zakurijo ogenj.

„Koliko pa je vže ura?“ praša Jaka.

„Pol dvanajstih je preč“, mu odgovoré.

„Tedaj pa le hitro na delo!“ kajti sedaj je zadnji čas, da se dobro pripravimo“. To rekši začne Jaka delati sè svojo palico krog in ko je bil z njim gotov, vzame blagoslovljeno vodo in ga poškropi tako, da je bil ves prah tako moker, da se je kar blato delalo.

„Ali je že sedaj vse dobro?“ praša ga jeden izmed „žnidarjev“.

„Vse, le stopite v krog!“

„Žnidarji“ stopijo drug poleg družega.

„Ali imaš ‚črne bukve‘ Jaka?“ ga praša jeden.

„Oh! na to sem popolnoma pozabil, pa tudi ne vem, kje bi se dobile. Slišal sem vže večkrat o njih, a videl jih še nisem — pa mislim, da bode tudi tako dobro, če jih imamo ali ne, saj se hudič ne bode upal nam nič storiti, ker bomo v

Gospodarske stvari.

Dolenjski gospodarji, zdramite se!

Še vsako leto, odkar deželna kmetiška šola na Grmu obstoji, opozorili smo pred pričetkom novega šolskega leta naše čitatelje na njo. To storiti hočemo tudi letos, ker se šolsko leto zopet koncu bliža — tretjega novembra prične se že novo šolsko leto — posebno pa še, ker to za prepotrebno, da, za našo dolžnost smatramo.

V tej, za naše prihoduje kmetiške gospodarje dolenjske, v prvi vrsti ustanovljeni strokovnjaški šoli je, kakor iz njenega lanskega poročila posnemamo, med 26 učenci komaj 8 Dolenjcev. Torej komaj tretjina! Od kod pa to, ali znabiti naši prihodnji dolenjski gospodarji nikakega strokovnega poduka ne potrebujejo? Se bodo li znabiti od njihovih očetov in sosedov vsega naučili, kar mora umni gospodar dandanes razumeti in vedeti? Res je, žali Bog, to vemo iz vsakdanje skušnje, da se že skoro vsak naš gospodar, vsak priprosti kmetič čuti v kmetiških zadevah za najpametnejšega, in da kaj rad reče: mene ne bode nihče kmetovati učil, še naj manj pa škric.

No, še pred primeroma malimi leti bilo je res slučajno, da je bil osobito priprosti kmet le sam na-se navezan. Nihče se ni brigal zanj, razuntisti, kateri je imel od njega kaj dobiti, bodi si v denarju ali pa v blagu. Za kmetovalca imel je vsak stan le grablje, nihče pa vile. Vse drugače je danes v dneh napredka pa tudi dneh istinitestiske, v dneh bēde kmetiške.

blagoslovljenem krogu. — Pa če bode hotel, bodedemo pa začeli moliti, pa je — moral bo te zginiti; saj veste, kako se hudič križa boji!“

„Kedo pa bode stal zunaj kroga?“ praša Jaka. „Bodeš li ti, ali ti?“ — a nobeden si ni upal, kajti vseh je bilo strah, da so se kar tresli, tembolj, ko se je ura bližala dvanajstej.

„Ti stoj! od nas že nobeden ne bo“ mu odgovarjajo.

„Bom pa, naj bode, saj vidim, da ste vsi strahopetci“, odvrne prisiljen Jaka.

Ura je v zvoniku udarila dvanajst. Groza jih pretresne, da bi kar pobegnili, ko bi si upali stopiti iz kroga. —

Jaka se je prvi zavedel ter zakriči s tresočim glasom: „Lucifer, poglavar vseh hudičev, pridi sem!“ — a ni ga. Ura udari vže osmič; Jaka zakriči v drugič z bolj krepkim glasom — a zopet ga ni hudiča. „Žnidarčki“ se nekoliko oddahnejo, češ, morda pa ne bode vraga.

Ura v zvoniku zadnjič udari — Jaka zopet zakriči: „Lucifer poglavar“ —. A sedaj naenkrat grmovje zašumi in — „hudič“ v velikem kožuhu,

Učeni, previdni možje, reči se sme, vseh strok, lotili so se za kmetijstvo zanimati. Lotili so se podajati kmetovalcu pouke, sploh sredstva, s katerimi mu je mogoče hude, pridelke uničujoče škodljivce zatirati, mu sploh kjer in kolikor mogoče k boljšemu pomagati. In skupnost vsega tega dejanja in nehanja so ravno kmetiške šole, v katerih se ima kmetovalec za bodočnost svojega poklica isto tako izobraziti, kakor vsak drugi stan v svojih šolah. Ali ni torej prežalostno videti, ako se za kmetiško šolo kmetovalci sami tako malo zanimajo, kakor je to pri nas na Dolenjskem skoro navada? Gorenjci, Notranjci, da še celo Primorci in Štajerci pošiljajo, kakor je iz letnega poročila šole na Grmu razvidno, svoje sinove v obilnem številu v to šolo, Dolenjci pa v tako majhnem, da so dolenjski učenci v primeri z drugimi v manjšini. Ali je to pametno, je to častno? Ali se ne pravi to dobroto, pomoč kar od sebe pahati?

Ako bi naši gospodarji nič drugega pred očmi ne imeli, kakor le prežalostno stanje naših vinogradov, morali bi pač priti do spoznanja in sklepa, da kaže naslednike v gospodarstvu v tisto šolo poslati, v kateri se uči, kako največje zlo vinoreje premagati, kako vinograde zopet v stan rodovitosti pripraviti. Pa tudi sadjarstvo, živinarstvo, sploh vse dolenjsko kmetijstvo je potrebno preustrojenja, potrebno napredka. Zdramite se torej dolenjski gospodarji in pošiljajte vaše sinove v obilnejšem številu v kmetiško šolo na Grm!

Prečastiti gospodje duhovni, učitelji, sploh razumniki, kateri med dolenjskim kmetiškim ljud-

z rudečo kapico, verigo za vratom in velikim bičem v roki skoči prednje ter zagromi: „kaj zahtevate?“

Jaka stopi z drugo nogo v krog ter reče: „Vsakemu eno vrečo denarja!“ A hudič se jim poroga ter ne boječ se niti blagoslovljenega kroga niti križanja „žnidarčkov“ stopi v sredo, vzdigne bič ter jame udrihati po njih tako, da v prvem trenutku ne vedó, bi li bežali ali se branili. Ko pa hudič zgrabi Jaka ter ga vrže z veliko močjo v jarek, „žnidarji“ tako bežé, da jih komaj pete dohajajo. Pa tudi hudič je uren za njimi; udriha z bičem po njih, dokler se mu ne poskrijejo v gozdu.

Hudič sedaj zgine, da sami niso vedeli kedaj in kako — pa saj tudi niso imeli časa to opazovati, marveč vsak je le gledal, kje bi se mogel bolj skriti, da bi bil varen pred njim. Ko jih je strah nekoliko minil ter so videli, da jih hudič več ne preganja, so s strahom izlezli iz svojih skrivališč oziraje se, kje je pač Jaka, ali ga je morda hudič res odvel v brezno peklensko. Dobé ga na stezi, tiplje se pobiti in čmeren za glavo in roko.

stvom prebivate, do vas imamo pa v tem oziru še posebno prošnjo. Vam vsem je pač predobro znano, da je potrebno naše sicer dobro, verno kmetiško ljudstvo k vsakemu koristnemu, dobremu, novemu početju še-le nagovarjati, ga tako rekoč siliti. Tako je tudi glede pošiljanja njegovih sinov, v kmetiško šolo. Na vaše domoljubje in rodoljubje, apelujemo torej ter vas prosimo, pojasnujte z živo besedo ljudstvu veliko, da, velikansko korist šole na Grmu ter nagovarjajte ga, da v njo v obilnem številu svoje sinove pošiljajo. Nagovarjajte v tem smislu osobito boljše imovitejše gospodarje, kajti skušnja uči, da sinovi revnih kmetovalcev po dovršeni šoli domačiji hrbet obrnejo, ter v tujini po službah stikajo. Šolanje na Grmu kaj malo stane, ustanovljenih je pa vrhu tega še 12 deželnih stipendij, katerih uživatelji ves poduk, stanovanje in hrano na Grmu zastonj dobivajo. Te stipendije, katerih 10 bode kmalo razpisanih pa niso namenjene prošnikom, kateri se v prvi vrsti z revščino izkazujejo, ampak tistim, kateri obljubujejo, da po dovršeni šoli doma na lastnem domu ostanejo. Domoljubi in rodoljubi, skrbite torej za to, da bode za razpisane stipendije dosti prosilcev!

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

22. julija je umrl na Dunaju po kratki boleznici avstrijski vojni minister baron **Bauer**, 68 let star. Bil je izvrsten vojak. Odlikoval se je v vojski na Laškem l. 1866, zlasti v bitkah pri Ku-

„No, Jaka, kako je kaj, ali te vendar ni vlekel v pekel?“ ga prašajo „žnidarji“.

„Ej, kaj bi neki, ni me odpeljal s seboj ne, marveč zgrabil me je ter vrgel v jarek, kar ste tudi vi sami lahko videli, da sem si skoraj roko ušvenil in glavo razbil“.

„To je pa res čuden hudič, denarja smo ga prosili, pa nas je tako nadelal — morda ravno zato, ker nismo imeli ‚črnih bukev‘ sè seboj; Bog vedi, kako moč imajo?“ mislijo „žnidarji“ nekako sramovaje se drug drugega. Pobiti in potrti zlezejo vsak na svoj dom.

* * *

Kdo pa je bil vendar oni hudič? To pač vrgane vsakdo — Kovačev Jože — ki je v gostilni slišal, kaj so nameravali. Stori je to, ker jih ni rad videl — še bolj pa, da bi jim iz glave izbil babjeverstvo. In res, od tega časa niso „žnidarjev“ več videl v oni gostilni ali slišal od njih takih praznovernih pogovorov; marveč sedeli so doma ter marljivo vlekli nit ter si tako res prislužili zaklad — denar, s katerim so se pošteno živeli.

stoci in pri sv. Luciji. Minister je bil od l. 1888 dalje. Slovencem ni bil nasproten.

Na **Ogrskem** so se razven Slovakov jeli gibati tudi Rumuni, da vržejo raz sebe kruti madjarski jarem. 23. julija so imeli Rumuni v Sibinju konferenco, kjer so povdarjali potrebo, da se združijo s Slovaki ter z združenimi močmi odbijajo madjarske napade.

Od 4. do 6. julija se je vršil v Krakovem **poljski katoliški shod**, katerega se je udeležilo mnogo najodličnejše gospode. Prisotni so bili med drugimi kardinal Dunajewski, nuncij Agliardi, ter pet drugih škofov. Shoda se je udeležil tudi rusinski narod. Bog daj shodu mnogo uspeha!

V **Trstu** je bil županom izvoljen dosedanji župan Pitteri. Sploh je ostalo v mestnem zastopu vse pri starem. Slovenci primorski naj se torej pripravijo na stare krivice.

Po Gunduličevi slavnosti, ki se je nedavno vršila v starem Dubrovniku, delujejo dalmatinski in hrvatski rodoljubi na to, da se **združita Dalmacija in Hrvatska**. Seveda to Madjarom glave beli, da zabavljajo na vse kripilje zoper to name-ravano zvezo. V tem jim stojé na strani razupiti hrvatski Madjaroni.

Poljedelsko, trgovsko in finančno ministerstvo avstrijsko je 20. julija prepovedalo, da se ne sme izvažati ne suho seno, ne sveža klaja, ker zaradi letošnje pomladne suše je sena povsodi premalo.

Kaj je novega po širokem svetu?

Časniki pišejo, da izdajo sv. **Oče Leon XIII.** v kratkem novo okrožnico povodom letošnjega svojega jubileja. Ta okrožnica bo nekaka slavnostna oporoka svetega Očeta.

Novi **nemški državni zbor** je sprejel vojaško predlogo; a le z neznatno večino. V to so pripomogli poljski poslanci v nadi, da jim bo vlada kaj posebnega naklonila. Toda, kakor se kaže, ne smejo mnogo pričakovati. Nemško ljudstvo pa bo nosilo nov težak jarem zaradi pomnoženja vojne sile.

Ker se oborožuje Nemčija vedno bolj, hoče i **Rusija** pomnožiti število svojih vojakov, enako Francija. Prej ali slej se utegnejo i druge vlade tega domisliti. Kaj bo iz tega prišlo, sam Bog nebeški ve. Mladi Bismark je pred nekaterimi dnevi že prerokoval, da bo v petih letih prej ko ne vojska. No, Bismark ni še prerok, in tisti, ki gonijo vladna kolesa, tudi niso sami Bismarki. Torej za sedaj smemo biti še mirni!

Na **Francoskem** bodo 20. avgusta volitve v zbornico. Priprave so jako burne. Panameci, ki so izneverili milijone frankov, se sedaj skušajo spraviti na površje s tem, da tem bolj groze katoliški cerkvi, katero bodo na tezalnici za par klinov še bolj nategnili in zasužnjili. Kar je Pa-

nama požrla, plača naj katoliška cerkev. Stara pesem, a vedno nova! Seveda neke baže ljudem je dovolj, da na vse krivice pozabijo, ako se jim le obljudi, da bo katoliška cerkev trpela. — Panameci pa so zdravi odnesli kožo, ker je bojda stvar že zastarela. Lepšega izgovora bi ne mogli najti. Iz vsega tega bi človek sklepal, da je prepovedano krasti malo, a dovoljeno krasti mnogo. Če lačen berač ukrade kos kruha, vtaknejo ga pod ključ, ako pa kdo milijon ukrade in zapravi, pa ga oprostite. Vere ni, vere!

Blaga **španjska kraljica** se je zaradi velikih državnih dolgov odpovedala milijonu letnih dohodkov

V **Srbiji** so vse bivše ministre, katere je odstavil sedanji mladi kralj Aleksander, posadili na zatožno klop. Lepa je ta!

Piše se nam:

Iz Novega Mesta. — Prijetno nas je iznenadilo naznanilo, da „Dolenjsko pevsko društvo“ priredi pevske večer na vrtu gosp. Tučka. Neugodno vreme je sicer zabranilo, da bi se bil mogel vršiti oni večer, ki je bil najprej naznanjen, a zboljšalo se je kmalu in dné 22. t. m. v soboto smo imeli priliko poslušati krasno ubrane glasove našega pevskega zbora. Zanimanje za ta koncert bilo je obče, kar je tudi mnogoštevilni obisk pokazal.

Program je obsegal 11 toček, ktere so se vse dobro, nekatero, lahko rečemo, celo prav dobro obnesle. Najbolje je ugajal brezdvomno A. Helmanov: „Pozdrav pomladi. Valček za ženski zbor z orkestrom“. Slišali smo to skladbo sicer že preje pri nekem koncertu „Dolenjskega pevskega društva“ v „Narodnem domu“, a priznati moramo, da nam je to pot bolje ugajala nego prvič. Skladba sama ob sebi je že jako lepa, a spremljevanje orkestra jo povzdigne še bolj. Sploh se nam zdi, da je za komade te vrste prikladnejši spremljevanje orkestra nego glasovira. To jim šele poda neki karakterističen značaj. Na obče zahtevanje se je morala ta pesem ponavljati. Tudi Foersterjev mešan zbor: „Ah, ni li zemljica krasna?“ ni zaostajal za valčekom, ter žel burno pohvalo.

Moški zbor „Dolenjskega pevskega društva“ se kaj lepo razvija in pridobiva vedno novih močij. To pot nas je razveselil s tremi točkami. Zlasti Foersterjev: „Svet“ in Volaričev: „Za dom!“ sta se pela prav izvrstno, posebno samospevi.

Za lep napredek, ki ga vidimo pri „Dolenjskem pevskem društvu“ se pa nimamo le zahvaliti zboru in odboru, ampak pred vsem tudi zborovemu pevodji gosp. Hladniku. Le tedaj more pričakovati pevskega zbora dobrega uspeha, ako deluje vzajemno s svojim pevovodjo.

Pohvalno smo omenili spremljevanje valčeka „Pozdrav pomladi“, katero je preskrbel orkester novomeške meščanske godbe; tudi ostale točke so se izvrševale kaj precizno. Posebno sta nam dopadala Dvorakov: „Potpuri slovanskih napevov“ in tudi Tuček-ov: „Venec narodnih pesnij“. Čuditi se nam zato ni, kajti gotovo vedno najbolj ugajajo domoljubnemu ušesu domači glasovi.

Res hvaležni moramo biti „Dolenjskemu pevskeму društvu“, da nam sedaj, ko vsled prevelike vročine vse nekako počiva, preskrbi kaj zabave. Izrečemo le še željo, naj društvo še dalje hodi pot, katero je nastopilo, in nas kmalu zopet razveseli s kakim koncertom. — Vsaj so nam koncerti „Dolenjskega pevskega društva“ nekako nadomestilo dramatičnih predstav, katere žalibog zastoj pričakujemo.

Iz Podgrada. — Nenavadno veselje je doletelo 23. julija podgrajsko faro, ko je tukajšnji rojak čast. g. Matija Kastelec obhajal svojo novo mašo. Od blizo in daleč se je sešlo vkupe ogromno ljudstva, vkljub temu, da je bilo deževno vreme. Pridigal je v. č. gospod Janez Virant, župnik mokronoški, nekdanj tukajšnji dušni pastir.

Novomašnika sta počastila s svojo prisotnostjo tudi njegova dva strijca mil. g. prelat dr. J. Kulavica in P. Gregor Jenič, gvardijan kapucinskega samostana v Celju; razven tega je došlo še mnogo drugih duhovnikov. Med živahnimi napitnicami in veselim petjem je potekel veseli dan, katerega je podgrajski fari res sam Bog naredil. Izborne petje v cerkvi in na domu novomašnikovem so oskrbeli novomeški dijak pod vodstvom neumornega kapiteljskega dirigenta in organista I. Hladnika. Bog daj vrlemu g. novomašniku, ki je bil skoro ves čas svojega učenja bolehen, vsaj v dušnem pastirstvu trdno zdravje in mnogo uspeha!

Iz Dobrove, dné 27. julija. (Raznoterosti.) — Huđej zimi sledila je prav suha pomlad. Hvala Bogu, dolgotrajna pomladanska suša, potem pa toplo poletje obetata nam sploh prav dobre letine, izvzemši seno, katerega se je nakosilo le dobro sredno obilico. Žetev strni in jarine, razun ovsa in prosa, je dokončana. Naželo se je toliko, da vže veliko let nazaj ne toliko; slame bode obilo, a težkega zernja tudi. Tu in tam pričenjajo z mlatvo in — dobra bode — brez kakih posebnih nesreč. Vsi ostali pridelki: poletni in pozni jesenski, ki se še na polji nahajajo, so krasni. Le dobri Bog naj jih, kot do sedaj, tudi še dalje do posprave obvaruje elementarnih nezgod in ledu izpod neba, pa se bode kmetovalcu trpinu trud in pot njegov z božjim blagoslovom obilno poplačal. Med krompirjevimi vrstami prevaguje v našej fari sploh izvrstni oneidovec. Ta krompirjeva vrsta vsako leto bogato rodi, daje debele in okusne gomolje, ki tukaj še nobenkrat črnele niso, tudi med tem ne, ko je drugih starih domačih vrst krompir ob mokrem vremenu na njivah skoraj popolno konec vzel. S to izvrstno krompirjevo vrsto si je slavna c. kr. kmetijska družba kranjska, ki ga je pred nekoliko leti prva vpeljala in po Kranjskem razširjati pričela, pridobila velikanskih zaslug. Slava jej!

Sadja bode pa pri nas le malo srednjo letino; pobrala je je ob času cvetja dvojutranja huda slana.

Pred škodljivim mrčesjem, izvzemši listne uši, je imelo letos tukaj sadno drevje lep mir; menda je tudi te ob času cvetja — slana pomorila. Bramorjev je pa po njivah in travnikih precej veliko; trebijo jih dobro postovke, druge koristne ptice in krti. Tudi miši je tu in tam precej veliko.

Na šolskem vrtu nam jih je do časa, da se zopet od drugod vanj nalezejo, pokončal popolno „Löfflerjev mišji bacil“. Na tem prostoru imamo že nad 6 tednov najlepši mir pred njimi.

Zadnji čas napravili smo s tem bacilom zopet dva večja poskusa na planem; kako se bodeta obnesla, poročam o svojem času. Za domače miši je

„Löfflerjev bacil“, če se ž njim le prav postopa, izvrstno sredstvo. To so dokazali večkratni poskusi na njih, ki smo je v šoli vršili.

Zdravstvo med ljudmi in živino je pa, hvala Bogu, tako povoljno, da skoraj bolje biti ne more, kar naj nam mili Bog tudi v prihodnje potrdi in ohrani.

Šolska drevesnica in vrt se letos kaj vrlo ponaša. Ob pomladi dobili so iz nje šolski otroci lepo število požlahtnenih drevesec in pa nad 500 diyjakov v pikiranje doma. Pletarske vrbe ob plotu raste, da je veselje.

Pretečenega meseca bila je tu velika povodenj, katera je prizadetim posestnikom odnesla več stotov sena in pokošene trave. No, hvala Bogu, pa otava obeta tembolje košnje.

Od srede meseca maja sem pa do danes imeli smo tukaj vže 31 gromovitih dni in pa dné 12. t. m. zvečer eno minuto trajajoči vihar, kateri je podrl par kozolcev in pa nekaj sadnega in družega drevja poruval. Strela je prižgala ob gromovitih dnevih tudi dva kozolca samca. Da bi bilo pač s tem letos tukaj tudi pri kraji, pa smo še vedno na dobrem.

Kar je letos tukaj posebno, je, da so v teku osmih let prišli v naš kraj prvokrat čuki, a legati (velike ponočne lastovice — Ziegenmelker) pa skoraj popolno zginili. Druga leta bilo je teh prekoristnih pokončevalk škodljivih ponočnih žuželk cele trope, letos videl sem pa do sedaj še le eno samo tu na Dobrovi; če jih je drugod več, ni mi znano. Na zdar!

Domače vesti.

(Gospod c. kr. deželni predsednik baron Hein) je 25. julija odpotoval na Dolenjsko.

(Nova okrajna sodnika) sta imenovana: dosedanji sodnijski pristav v Ptujju g. Klobučar za Trebnje in dosedanji sodnijski pristav v Novem mestu g. pl. Langer za Radeče pri Zid. mostu.

(Duhovske novice.) Ljubljanska škofija ima letos 5 gospodov zlatomašnikov, med katerimi je tudi ljubljanski mil. g. prošt dr. Lenard Klofutar. Pč. g. Janez Oblak, dekan v Kamniku je imenovan častnim kanonikom ljubljanskega stolnega kapiteljna. Ludovik Jenko, župnik v Knežaku, je imenovan župnikom pri Sv. Duhu v Vel. Trnu poleg Krškega; Gašper Porenta, novomašnik pride za kapelana v Stopiče.

(Prvi vlak na dolenski železnici Ljubljana-Kočevje) je vozil 24. julija. Odšel je iz Ljubljane zjutraj ob 7 uri 16 minut, vozil je 3 ure 33 minut; zvečer ob 7 uri 38 minut se je vrnil v Ljubljano. Vozilo se je mnogo najodličnejše gospode. Pravijo, da bo sredi meseca septembra ta proga že odprta prometu.

(Bolnišnica usmiljenih bratov v Kandiji) pri Novem Mestu se kmalo otvori. Sprva je hotel red usmiljenih bratov grad prezidati; toda ker bi bili troški preveliki in poslopje le premajhno, sklenil je v teku treh let na vrtu zgraditi novo poslopje, v katerem bo prostora za 80 postelj. Med zidanjem pa bodo v gradu imeli začasno bolnišnico za 22 bolnikov.

(Konjska dirka) bo v Št.-Jerneju 11. sept. t. l.

(V škocijanski fari) pri Krškem se bote ustanovili dve novi šoli: v Telčjem in v Hrvatskem brodu.

(Kmetijsko predavanje.) V kmetijski bralnici v Novem Mestu bode v nedeljo dné 6. avgusta t. l. ob 9. dopoldne pouk, kako je napravljati prošnje gospodarjem, ki želijo dobiti za nove nasade ameriških vinogradov brezobrestna posojila.

Kdor bi tedaj rad pričel z napravo ameriških vino-gradov, pa mu primanjkuje za to potrebnega denarja, naj pride v bralnico, da se tam pouči o tej zadevi.

(Preč. gosp. Jakob Gruden), umir. župnik, po svojem službovanju na Dolenjsken, in poslednji čas v Beli cerkvi, pri nas vseh v najboljšem in hvaležnem spominu, imel je pretečen mesec zlato mašo. Čestitamo! *1868-79*

(Razstava in premiranje prašičev.) Kmetijska podružnica Novomeška namerava prirediti letošnjo jesen razstavo prašičev v Novem Mestu ter pričakuje le še ugodne rešitve svojega predloga, stavljenega v tem oziru na občni zbor c. kr. kmetijske družbe. — Reja prašičev postaja za dolenjske kmetovalce čim dalje bolj važna zlasti še sedaj, ko dobimo železnico, ki nam bode gotovo pripomogla tudi v tem oziru do boljše kupčije in lepših dohodkov. Upati je tedaj, da bodo naši gospodarji pripeljali k razstavi obilo prašičev in pokazali s tem, da jim je mar za vspešni razvoj prašičje reje. — S temi vrsticami opozarjamo že sedaj vse naše za napredek vnete gospodarje, da se začnejo pravočasno pripravljati na to razstavo.

(Velika voda) je prišla vsled obilega dežja pretečenih dni, kakoršne ob tem letnem času še nismo videli; sosebno Težka voda je silna. V mlinih imajo vodé do kolien, brvi in mostovi so poškodovani ali pa potrgani. Tudi grajenje železnice je nekoliko po vednem deževji ovirano, toda nasipi pa bodo bolje sèsedeni in čvrstejši.

(Novo zaznamovano pešpot) iz Novega Mesta v Toplice priporočamo v porabo vsem prijateljem pešhoje. Prične se ta pot na stari okrajni cesti nad Srebrnčami pri stari opekarnici in vodi v ravni črti skozi Prapreče in skoraj vedno po lepi hosti do Toplic, kjer jenja nad živinskim semnjiščem. Zaznamovana je pot z rudečimi znamkami prav vestno, da jo ni lahko zgrešiti. Po tej poti pride dobri pešec v poldrugi uri v Toplice. Glavno zaslugo za otvorenje te poti ima gosp. zdravnik A. Kulavic v Toplicah.

(Požar) je bil 19. julija v Dvorski Vasi pri Vel. Laščah. Pogoreli so štirje skednji in štirje kozolci.

(Kmetijska podružnica) se je ustanovila v Čatežu pri Zaplazu in šteje že nad 40 udov.

(Naselbina slovenskih krošnjarjev) se je ustanovila v loški fari pri Zidanem Mostu. V nekaterih letih se je naselilo tam kakih 200 slovenskih Bolčanov in si priredilo že svoje lastne domove. Svet okoli Loke je za krošnjarijo prav pripraven.

(Štipendij za slovane iz Istre na deželni šoli na Grmu). Visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo je ustanovilo dve štipendiji po 120 gld. na deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu pri Novem Mestu za obiskujoče učence iz Istre, ki so slovanske narečnosti.

(Stari kolki) izgube veljavo z 31. julijem t. l.

(Avstrijski kmetijski shod) skliče na jesen kmetijski minister na željo dunajske kmetijske družbe. Glavni predmeti na tem shodu bodo pogovori, kako naj se preosnuje zemljiški davek, kako naj se napravi tesnejša zveza med avstrijskimi poljedelci, in kako bi se dobivali o kmetijstvu natančnejši statistični podatki. Osnovni odbor je imel sv. Jakoba dan svojo sejo.

(Ljubljanske „Novice“) izhajajo že pol stoletja. List štev. 27 od 7. julija izšel je torej okrašen s podobo njenega ustanovitelja dr. Janez Bleiweis-a, viteza Trsteniškega.

(Občni zbor družbe sv. Cirila in Metoda) se je vršil 26. julija v Sežani na Primorskem. Udeležencev je bilo jako veliko. Prvomestnikom je bil izvoljen zopet g. prof. T. Zupan. Obširnejše poročilo prihodnjič.

(Obrtna enketa.) Kranjski veščaki so poročali o domačih razmerah v obrtu in trgovstvu 20. julija na Dunaju. Od 11 pozvanih mož, sešlo se je 9, ki so se skoro v vseh točkah strinjali. Bog daj, da bi to vprašanje in poročanje obrodilo kaj sadu!

(Ponesrečil) se je v Etni v Ameriki Janez Božič iz Gaberja, 30 let star mladenič. 28. junija se je udrla nanj plast zemlje in ga podsula.

(Obesil) se je v maharovski hosti blizo Št. Jerneja Andrej Smrdel, rojen pri Postojni. Pismo, katero so našli pri rajnem, priča, da se je končal radi slabih domačih razmer. — V Podgradu pa se je obesil neki slaboumen berač.

(Deželno pomočno društvo Rdečega križa) je izdalo poročilo o svojem delovanju v preteklem letu 1892. Predsednik društva je E. Mayer, podpredsednika pa sta J. Murnik in Dr. F. Keesbacher. Društvo je imelo v preteklem letu 3 častne ude, 260 rednih in 6 podpornih udov. Gotovine je imelo l. 1892 10648 gld. 96 kr. v gotovini in 550 gld. v vrednostnih papirjih. — Podružnic ima 17 s 458 udi; njih imovina znaša 4830 gld. 68 kr. v gotovini in 95 gld. v vrednostnih papirjih.

Razne vesti.

* (Princ-bogoslovec.) Nečak saksonskega kralja, princ Maksimilijan Saksonski, tretji izmed štirih sinov princa Jurija Saksonskega, rojen 17. novembra 1870, je postal nedavno v Lipskem doktor prava; sedaj pa je vstopil v Eichstättu v bogoslovsko semenišče, da se posveti duhovskemu stanu. Luteranski časniki se jeze zaradi tega nad jezuiti in nad draždanskim škofom, češ, da so ti princa spravili v bogoslovnico.

* (Papež Leon XIII. krstni boter) je bil novorojenemu sinu avstrijskega nadvojvode Karola Štefana. Dete je dobilo imena: Leon Karol Ciril in Metod.

* (Zaradi nezdrave hrane) je zbolelo v Monakovem več sto vojakov, izmed katerih jih je že nad 50 umrlo. Zdravi so ostali le oni, ki so hrano proč pometali.

* (Zastrupljen po konjski muhi) je umrl nedavno v Travniku v Bosni neki nadgozdar.

* (Konjski tat.) V noči od 5. do 6. julija je neki cigan ukradel konja nekje na južnem Štajerskem. Čeprav je konj na eno oko slep, vendar je še vreden kakih 100 gld. Slaba vest mu ni pustila, da bi ga jahal sam čez savski most na Vidmu. Najel je čisto tujega človeka, kateremu je plačal 2 gld., da bi ga spravil čez most. Sam pa jo je precej pred konjem mahal. Pri krškem mostu pa se je vsa stvar občinskemu odborniku, ki je bil po noči sam okrađen, zdela sumljiva; takoj je povedal to občinskemu služabniku. Ta jo mahne za jezdecem in ciganom ter jih prehitil pri Pristavi. Skliče vkup kmete in ugrabijo konja ter oba tatova; toda cigan se jim je izmuznil.

V mesecu juniju v Novo Mesto vračujoča se pisma:

Rinaldi Vincenzo, Triest — Ospicio di Beneficenza, Monzerasio — Jakob Cimperman, Bleck Strit — Florian Bačar, Calomet — Franc Derganc, Calo-

met — Alois Hočevar, Nassenfuss — Mica Sporer, Banja — Boreati Fiorendo, Bukarest — Val. Lesar, Slatina — Anton Scharz, Wien — Josef Jankel, Chicago — Hirschl, Madrid — Urša Matzele, Brooklyn — Frenk Stampfl, Calomet — Ana Knaus, Traunik — Kotnik, Nassenfuss — Hanecker, Marburg — Jak. Cimermančič, St. Francisco — Franceschini, Udine — Pogačnik, Littai — Bačar, Mišigan — Marija Martinčič, Moravce — Jakob Golobič, Gonderson — Josip Kočmerel, Zagrab — Albertini Oswaldo, St. Gilgen — Moritz Kreutscher, Treffen.

V mesecu juliju:

Johann Novak, Laibach — Albertini Oswaldo, St. Wolfgang — Prunkl, Cilli — Satetely, Iruzen — Franc Bohte, Colorado — Maria Martinčič, Moravce — Jakob Cimerman, St. Francisco — Perera Luigi, Petrosein — Hubert, Marburg — Franc Rinig, St. Marein — Maria Vrbasovka, Studenec — Janez Arenšek, Raka — Martin Bačar, Bruck a. d. M. — Mate Finderle, Videm — Anton Skube, Treffen — Anton Sporar, Dstane — Maria Pelzl, St. Georgen — Ferd. Berger, Nemet Ujvar — Teresia Gregorčič, Triest — Ana Pašič, Toplice — Josef Jankel, Chicago — Johanna Fabian, Seisenberg — Martin Urbas, Bruck a. d. M. — Jože Kos, Littai — Martin Bohte, Šmarjeta — Jakob Prime, Sittich — Klopčar, Willow Spring — Kuna, Hannover — Gaspar Burica, Kutjevo — Josef Geršel, Treffen — Matia Pogačnik, Traunik — Trippstein, Wien.

Poslano.

Iz Trebanjskega, Mokronoškega, Novomeškega, Krškega in Kostanjeviškega okraja prihajajo nam soglasna poročila, da je tam splošno razširjena vest, da neki bivši uradnik „Slavije“ iz maščevanja za to, ker je bil odpuščen iz službe, požiga po vrsti vsa poslopja, ki so pri „Slaviji“ zavarovan.

Ni težko uganiti, kje je iskati izvora tej novici in s kakošnim namenom se razširja; mi v pomirjenje svojih členov le konstatujemo, da je na celem izmišljena, kar dokazuje najbolje to, da od poslopij, ki so bila, kakor se pravi, od neznanega hudodelca na Dolenjskem požgana, niti jedno ni bilo zavarovano pri banki „Slaviji“.

(170)

V Ljubljani, dné 19. julija 1893.

Generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani.

Ivan Hribar,
gen. zastopnik.

Josip Kuhar,
tajnik.

Fotografije

dolenjskih mest in krajev ima na prodaj

J. Krajec v Novem mestu.

Tisoč in ena noč.

Pravljice iz jutrovih dežel.

Za slov. ljudstvo priredil F. Haderlap.

Te pravljice so sedaj popolnoma v 51. zvezkih na svitlo prišle, in se dobijo pri založniku J. Kraju in po vseh slov. bukvarnah.

V kavarni v Novomestu

se oddado s prvim avgustom sledeči časopisi:
„Slov. Narod“, „Nene freie Presse“, „Wiener-Zeitung“, „Tagespost“ in „Illustrierte Zeitung“.

(173)

Janez Schmidt.

Pristava v najem.

Knez Auerspergova pristava v Kozjeku, občine Knežja vas, Trebanjskega okraja, se bode v sredo

9. avgusta ob 10. uri zjutraj

po javni ustmeni dražbi za 6 let v najem dala.

Kdor se hoče dražbe udeležiti, naj pride imenovani dan na pristavo na Kozjek in prinese seboj varščine 100 glđ. v gotovini ali tudi v hranilnih knjižicah. Najemnik pusti tolik znezek potem za varščino.

Več o tem pojasni knez Auerspergov gozdarski urad v Soteski, pošta Dvor na Kranjskem.

(174)

Ograja iz litega železa

se cenó dobi pri

(178-1)

G. Tönnies-u v Ljubljani.

Kovačnico

dá v najem za več let Anton Pirnat, posestnik v Gradacu pri Metliki. Orodje je vse novo in za dva ognja pripravljeno. Vpraša se lahko do 10. avgusta t. l., drugi pogoji se zvedo ravno tam.

(181-1)

Posestvo

Jožefa in Elizabete Marjetič v Škocijanu, obstoječe iz njiv, travnikov, gospodarskih poslopij, ki so v zelo dobrem stanu, ter na novo zidane hiše, ležeče prav blizo farne cerkve v Škocijanu in jako pripravne za kakoršnokoli kupčijo, se bo v teku prihodnjega meseca pri c. kr. okr. sodnji v Mokronogu na prostovoljni dražbi prodalo. Licitacijski pogoji se morejo poizvedeti pri c. kr. okr. sodnji v Mokronogu ali pri dru. Slancu v Novem mestu.

(176)

Kovček z usnjenimi uzorci

(Musterkoffer)

je izgubljen na Litijški pošti med Novomestom, Trebnjem in Litijo. — Kovček je za vsacega brez vrednosti, lastniku je pa veliko na njem ležeče, torej naj ga pošlje, kdor ga je našel, gospodu Jos. Seunik-u v Ljubljano, Slonove ulice. Tam dobi tudi za to dostojno plačilo.

(177-1)

V Novem Mestu se prodá iz proste roke hiša v prav dobrem stanu

pripravna za gostilno ali stanovanje. Več se izvé pri opravništvu „Dol. Novic“.

(180-1)

Hiša na prodaj.

V Sodražici nasproti pošte na glavnem trgu, št. 33 prej imenovano pri „Plutu“, kjer je bila štacuna in krčma, je iz proste roke na prodaj in sicer: Pod hišnim podstrešjem je 6 sob, 2 kuhinji, 1 čumnata in velika vinska klet, dalje je s sadnim drevjem obsajen vrt in na vrtu skeden, dva živinska hleva in drvarnica. Ako želi kupec imeti še zraven tega njivo, košenico ali pašnik, dobi tudi lahko in po jako nizki ceni. Natančneje se zvé pri lastnikih, oziroma pri

Jože Vesel-u,

(179—1)

v Zamostcu pri Sodražici.

Žagar, vaje pri „gateržagi“

(175)

se sprejme

v tovarni za lesne izdelke na Gorjancih.

Stanovanje

obstoječe iz treh oziroma petih sob in z velikega vrta v Novem Mestu se odda počeniš z mesecem septembrom. Več pové lastnica Neža Rome, v Sevnem pod Tržko Goro pri Novem Mestu.

(157—3)

V grajščini Jurovo poleg Metlike sprejme se takoj

pridna in zanesljiva hišina

za dobro plačilo. — Prošnje naj se pošljejo na oskrbnika A. Božič p. Metlika.

(171)

Na prodaj

je za tri gatteržage vsa železnina, 1 žaga za tavoletе, vsakovrstne kolesa za remenje in kolesa za hitri tek (Schwungräder) zobna kolesa, vsakovrstna tečaja (Lager), osi (Wellen); dobi se tako železje po nizki ceni in novo ali malo rabljeno vsake vrste za mline in žage pri

Janezu Lenardu,

(140—5)

v Rajhenburgu.

V Št.-Jurji pri Mirni Peči se proda takoj in iz proste roke

lepo posestvo,

ki meri 35 oral (johov) in sèstoji iz gospodarskega poslopja, katero je še v jako dobrem stanu, več lepih gozdov, vinogradov in nekaj travnikov. Kdor hoče to posestvo kupiti, bodisi vže skupaj ali na drobno, naj se oglasi pri podpisanim lastniku, kjer se zvé tudi cena.

Franc Zupančič, (150—4)

posestnik v Št.-Jurji, hiš. štev. 19, pošta Mirna Peč.

V Ameriko

se pride iz Ljubljane v Nju-Jork skozi Basel, Pariz, Havre v najmanjših dneh za 106 gold. Na ladijo se vstopi vsako saboto v Havru, iz Basela se odhaja vsaki četrtek. — Kdor želi todi potovati, naj se obrne na Zwischenbarta v Basel (Schweiz).

(166—2)

Izjava.

Vsled zopetnih vprašanj iz krogov naših naročiteljev izjavljava opetovano izrecno, da je najin pristni

Finger-jev

Plzenski Pivni Grenčec

izključljivo od naju izumljen, ter da se proizvaja pristen in izviren zgloj v najini tovarni za Plzenski pivni grenčec v Plznu, in da se izvažata direktno le od najine strani. Prosiva torej, ne zamenjavati našega izbornega, v celi monarhiji uvedenega krepčila za želedec (ob jednom vzlic jako fini kakovosti cenjeno konsumno blago) s pijačami z enakimi nazivi, in da se ne dá nobeden zvabiti po nikakih manevrih ali še tako pompeznih reklamah, nego da blagovoli pri naročevanju našo tvrdko natančno uvaževati.

Z velespoštovanjem (158—3)

Tovarna za Plzenski pivni grenčec
Henrik & Adolf Finger.

Pod Žalostno Goro pri Mokronogu je na prodaj radi selitve

lepo posestvo

(159—2)

obstoječe iz mlina na tri tečaje, hiša v dvoje nadstropje in s cementom krita, njiv, travnika in gozda. — Kupi se lahko več ali manj zemlje in po dogovoru se za polovico denarja tudi počaka. Natančneje pové lastnik Josip Gorjup, Žalostna Gora pri Mokronogu.

Na prodaj je nov mlin,

s tremi tečaji, prav dobro narejen, voda visoka ter jo je zmirom dosti, v dobrem kraju eno uro od železnice, pri cesti in je v obližji tudi premogokop. Pri najemu so tudi njive in travniki. Plačati je jeden del takoj, ostalo pa se lahko plačuje v letnih obrokih. Več se izve pri Janezu Lenardu, v Rajhenburgu na Štajerskem.

(139—5)

Podpisani proda iz proste roke

lepo novo hišo

s podom, hlevom, keldrom, kaščo in njivo. Vse je v najboljšem stanu. Kdor želi, dobi tudi jeden del loze. Hiša je poleg ceste na lepem prostoru ter pripravna za vsako trgovino. Kupec izvé ceno po pregledu ponujenega pri Janez Murn-u v Gradacu pri Črnomlju.

(172)

Prostori sedanje pošte

na glavnem trgu, pripravni za prodajalnico ali gostilno se oddajo v najem. Natančneje pové lastnica pl. Fichtenau.